

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš-
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 11.

V Ljubljani, ponedeljek 15. januarja 1900.

Letnik XXVIII.

„Naša straža“.

Prvi občni zbor »Naše straže« se je vršil včeraj v Trstu v prostorih slovanske čitalnice. Vdeležba je bila pičila, morda vsled neugodnega vremena. Našteli smo okoli 60 navzočih, in sicer 14 iz Ljubljane in sploh s Kranjskega, 8 iz Istre, dva z Goriškega, ostali so bili Tržačani. Zastopanih je bilo 14 kranjskih društev in 5 isterskih.

Kmalu po 11. uri otvori zborovanje podpredsednik dr. Krisper, predstavi vladnega zastopnika, svetnika Bacherja, iskreno pozdravi zastopnike slovensko-hrvatskega naroda, navzoče državne in deželne poslance, imenoma g. Povšeta kot načelnika »Slov. kršč. narodne zveze«, ljubljanskega župana in zastopnike časnikov ter nadaljuje:

Dobro veste vsi, da se narod že desetletja in desetletja v neprestanem boju bori za svoje pravice. Občudovanja vredno je njegovo zaupanje v narodno stvar, njegovo brezmejno zaupanje v svoje voditelje. Žrtve so brezštevne, in vendar se narod ni dal prevarati od zlatih obljub naših sovražnikov, rajši je trpel in se boril, kakor da bi tujcu izročil to našo domačo zemljo, ki je jedna najvažnejših pokrajin v Evropi.

Prihaja pa tudi čas, ko vpraša uže narod, kedaj pride za te žrtve plačila dan? Narod ima pravico do tega vprašanja, in njega voditelji so mu dolžni odgovarjati. Odgovor more biti le — ta, da treba naš narod gospodarsko podkrepiti in mu tako položiti temelj za boljše blagostanje. — Da je prva podpora, ki jo premoremo, namenjena našemu obmejnemu narodu, ki največ trpi, to je naravno.

Ideja toraj ponuditi gospodarsko pomoč narodu — to je ona ideja, ki je rodila »Našo stražo« in ji je temeljno načelo —

Ali še drugo načelo podpira »Našo stražo«, staro sicer, ali močno čez vse, ker je vkoreninjeno v slehernem srcu: to je ideja naše nerazdružne celokupnosti, ideja našega narodnega edinstva, ki nas objema vse! Brez tega čuta nimamo prihodnosti nobene. Najtrdnjša vez naše edinstosti pa je poleg narodne zavesti gospodarsko združenje vsega naroda, ono nam bode

prej ali slej omogočilo naše zjedinenje. Le glejmo zgodovino.

Eden najmočnejših narodov je nemški. Dosegel je prvo svoje zjedinenje v »carinski zvezi«, torej v gospodarski enotnosti. Potem se le mu je zmagonosna vojska l. 1870 naklonila srečo politične edinstosti, in to edinstvo vzdržuje sedaj zopet gospodarski napredek.

Zatoraj moramo pripoznati tudi mi, da je gospodarsko probujenje prvo znamenje boljše bodočnosti.

Iz teh dveh načel: gospodarskega dela in narodne celokupnosti je iztesana ladja »Naše straže«, in te dve ideje ste tako krepki in zdravi, da se »Naša straža« ne boji viharjev, saj se potopiti ne more, dokler naš narod še živi!

Kaj je namen našega društva? Pravila pravijo, da politično ni. — Držalo se je načelnistvo vestno tega navodila in ako pregledate naše delovanje — in le-to je mero dajno, — upam, da nam bodele dali spričevalo, da je bilo nepristransko in objektivno, da je služilo edino le blagru vsega slovenskega naroda brez vsake razlike.

Namen »Naše Straže« je po pravilih ta, »da podpiramo in krepimo v gospodarskem in kulturnem oziru Slovence in Hrvate na Štajerskem, Koroškem in Primorskem«.

Podpiramo na mejah narodnega delavca, podpiramo kmeta v vaseh, podpiramo rokodelca in trgovca, pomagamo ribiču na morju, podpirati jih hočemo po naših močeh vse, kolikor nam pripuste naša sredstva, naj vsaki dobi zavest, da ne stoji sam in zapuščen v trdem boju za svoj obstanek, da stoji z njim in za njim ves slovenski narod, zdrav in krepak in pripravljen na pomoč.

Vsaj narodnost ni le skupina ljudij istega jezika, narod je družba, ki jo veže ista kri, narod je velika rodbinska in gospodarska skupina.

Zatoraj, prosim, pomnite vedno to: ako bo narod dobro stal, se bo slehernemu dobro godilo, ako bo narod hiral, trpeli bomo vsi, ki smo zvezani z njim.

»Naša Straža« bode toraj delala za narod; kako je to nalogo izpolnjevala prvo

leto svoje dobe, naj Vam poroča društveni tajnik.

Tak je toraj našega društva namen! Ako naj poročam o pretekli zgodovini društva, me ne straši to, da je bil začetek, kakor vselej težak. Hodili smo odkazano nam pot in ko sklepamo račune, veseli nas to, da je gmočno stanje bilo dovolj ugodno, če se uvažujejo zapreke, ki smo jih na tem potu srečali.

V boljšo prihodnost trdno zaupamo. Prej ali slej bode slovenski narod na Kranjskem prišel do spoznanja, da je podpiranje obmejnih rojakov ne samo naša dolžnost, temveč tudi naša korist.

Če se pokrajine gospodarsko tesneje in tesneje oklenejo Kranjske kot svojega ognjišča, bode kranjska dežela za svojo narodno požrtvovalnost nasproti pokrajinam žela tisočeri sad.

Upamo toraj, da bode tudi deželni zastop prišel do spoznanja, da je podpiranje »Naše Straže« deželna korist.

Gospoda moja! Kar sem dosedaj govoril glede slovenskih naših rojakov na mejah domovine, to velja v polni meri tudi onim hrvatskim sodeželanom, ki jih veže z nami ista usoda, isto narodno trpljenje. Tudi njim bode »Naša Straža« vedno zvesta prijateljica.

Častiti zborovalci! Na jeziku Vam je gotovo še konečno vprašanje: Ali, ali bode tudi »Naša Straža« imela dovolj moči, da dosega svoj blagotvorni namen, ali bodo sredstva zadostovala za uspešno delovanje? Upajmo, da!

Pozabiti ne smemo, da je naš narod izvanredno živ in delaven. Delavnost, je njegova najboljša lastnost in na širnem svetu ga v delavnosti malokateri narod prekaša. Delavnost je pa kapital. — Delavna roka izhaja tudi z manjšo denarno podporo, katera že mnogo zaleže. Zatoraj se nadejamo, da bode seme »Naše Straže« padlo na rodovitna tla in da bomo doživeli cvet in tudi sad.

V slovo dovolite mi še eno. Ni bilo brez namena, da smo izvolili Trst za svoje prvo zborovanje. Ta krasna zemlja ni le najdragocenejša postojanka naša, ona je tudi

oni solnčni kraj, kjer je narodna edinstvo še doma. Naj bode to »Naši Straži« dobro znamenje, naj tudi pri njej velja čudotvorna parola »v edinstvi je moč«. (Živahno odobravanje.)

Društveni tajnik dr. Brejc nato prečita obširno poročilo o delovanju odbora v prvem letu društvenega obstanka. Ker bomo itak doslovno objavili njegovo poročilo, omenimo danes samo toliko, da šteje »Naša straža« 155 ustanovnikov, in sicer 38 v Ljubljani, 41 na ostalem Kranjskem 35 na Štajerskem, 11 na Koroškem, 7 na Goriškem, 13 v Istri, 4 v Trstu, 6 v raznih drugih krajih. Rednih članov pa je na Kranjskem 450, na Štajerskem 270, na Koroškem 115, na Primorskem 72, na Dunaju, 21, v Gradcu 16, v drugih krajih 6. Vseh članov je torej 1140.

Društveni blagajnik Smolnikar poroča o dohodkih in stroških. Dohodkov je bilo do 31. julija 1899. skupaj 6720 kron 46 hl., in sicer so vplačali ustanovniki 4631 kron, letniki 1336 kron 10 hl., društva 460 kron; razna darila so znesla 293 kron 36 hl. Troški pa so znesli 2592 kron 18 hl., toraj preostanka 4128 kron 28 hl. Troški se razdeli: Posojila 782 12 kron, podpore 480 kron, stanovanje 218 40 kron, uradnik v pisarni 200 kron, pisarniški stroški 137 90 kron, oprava 725 76 kron, sluga 22 kron, račni stroški 16 kron. Od 1. avgusta 1899 pa do 10. januarja t. l. je bilo dohodkov 933 94 kron, stroškov 1011 kron. Vsi dohodki do 10. t. m. so torej znašali 7654 40, troški 3603 82 kron, preostanek znaša 4050 kron 58 hl.

Na predlog dr. Majarana so bili za pregledovalce računov izvoljeni dr. Žitnik, V. Holc in V. Rohrmann.

Poslanec Spinčič se nato v iskrenih besedah zahvaljuje predsedniku, ki se je v svojem pozdravu tako laskavo spominjal isterskih Hrvatov. Pozdravlja zagotovilo, da bode odbor i bodoče deloval nepristransko, ne gledé na razne stranke v naših deželah. Konečno izraža željo, naj bi odbor pojasnil, v katerem stadiju so obravnave gledé kompromisa. Predsednik dr. Krisper odgovarja, da se kompromisne obravnave vrše in da utegnejo pogajanja imeti ugoden uspeh.

LISTEK.

Šest dni v Italiji.

Spisal Martinkov.

(Dalje.)

Hitro uberem pot po drevoredu nazaj na postajo. Buon viaggio, signore! kliče za menoj moj zvesti tovariš in spremljevalec. Z roko mahaje mu odgovorim: La ringrazio! La riverisco! Ločila sva se z zavestjo, da si ohraniva drug drugemu trajno veselje spomin v srcu. Na kolodvoru v Coneglianu prodajajo večje in male pletene buteljke z ondotnim vinom. Eno tako bučo sem si kupil za spomin in jo hranim še danes med drugimi laškimi odpustki. Pri nadaljni vožnji proti Trevizu sem poskušal, kako se vozi v tretjem razredu po Laškem. Malo preveč je bilo napolnjeno s popotniki v vozu, pa se že shaja. Vlak drči čez reko Piave, ki je podobna v svojem teku inrodu Tagliamentu, pa ne tako prostrano. Med vožnjo se ne vidi skoro nič vasi, le sem pa tje se nahaja kaka hiša, sicer je vse ravno polje. To prostrano

jagnjedi in majhni gojzdi, a proti severu se vzdigujejo višnjevkaste planine. Postaje so todi veliko bolj poredkoma postavljene, kakor pri nas. Po kratki vožnji ostane vlak v Trevizu, kjer je precej velika postaja, ker je tu središče peterih železničnih prog. Prav predsedala mi je moja prtljaga, katero sem moral nesti skozi gnječo ljudi, zato sem premišljeval, kam bi jo oddal, preden odidem po mestu. V obližju kolodvora vidim večjo »lokando« in zavijem notri. Tam oddam gostilničarici svojo robo ter prisedem za mizo, kjer sta že bila dva laška vojaka, ki sta pila črno vino. Za poskušnjo naročim tudi jaz »un quartino di vino nero«. Kmalu sem bil v živahnem razgovoru z vojakoma. Bila sta dva poštna fanta, doma iz planin blizu tiroleke meje. Pravila sta, da sta že dalj časa pri vojaki in sicer pri alpinih, a toži se jima zmiraj po domu in domačih gorah. Tudi jaz sem jima hvalil naše gore in domovino v laščini, kolikor sem jo znal. Čudeča se me vprašata, če nisem Lah, ker govorim tako dobro laško, in kar nista mi hotela verjeti, ko jima povem, da sem rojen Slovenec in da se laškega nisem učil, razun

sedaj na popotovanju po Italiji. Med takim razgovorom stopi v gostilno mož s harmoniko in neki fant s tamburino in jo urežeta, da vse skozi ušesa leti. Tamburaš ali kali vrti svoje rešeto, ga meče v zrak, poskakuje, kakor bi bil iz gumilastike, uni pa izvablja svojemu instrumentu take kričeče glasove, da človeku, ki ni vajen tega, mora spraviti živčevje iz ravnotežja. No, vse druge misli so pa Lah; ti pa ploskajo, smejejo se na ves glas in izražajo na vse načine svojo zadovoljnost in veselje. Habeant sibi, si mislim. Plačam in grem po mestu, prepustivši ta koncert bolj trdim in vajenim ušesom, kakor so moja.

Skozi mesto teče voda, ki se menda Sile imenuje, ter se steka v morje v obližju Benetk. Samo za kratak čas pa ne trpe Trevizani te vode v svojem mestu, zato so jo naklenili za marsikako delo po tvornicah in mlinih. In prav je tako. Drv blizu mesta ni dobiti, premog je drag, »carbone«, ki ga s Kranjskega dobivajo, tudi ni zastoj. Sile, pa ti daj svojo silo nam v pomoč, vsaj itak nimaš drugega dela! Mesto je še precej čedno in nekaj manjše kot Videm. Znamenit

polami pa brez posebnih okraskov. Pred cerkvijo je bil velik somenj ta dan in tudi v cerkev in vunkaj je hodilo veliko ljudi. Tudi jaz se pomešam med nje. Kakor pri nas ob darovanju so šli ljudje okrog velikega altarja. Na nekem podstavku stala je srebrna podoba svetnika-vojaka, sv. Liberalisa, z zastavo v roki. Mnogo je bilo pobožnih ljudi pri tem obhodu, a še več radovednežev, ki so prodajali zijala in celo pot med seboj kramljali. No, kedo bi si mislil, da imajo tudi liberalci svojega patrona.

Zvonik je ločen od cerkve in starinski. Cerkvena fasada je podobna oni sv. Antona v Trstu, le da je nižja. Glas zvonov je precej močan, a tudi nekam zamolkel, prav kakor železen. Grede po mestu pridem do nekega večjega trga, kjer se je vse gnetlo ljudi. Napravljeni so bile ujkalice ali »guncalnice«, kakoršnih je bilo svoj čas mnogo okrog Ljubljane skoro v vsaki večji gostilni, kamor so se hodili »guncati« Ljubljančani, dokler so imeli bolj trdne živce. Tu v Trevizu morajo že nekaj let zadaj za Ljubljančani biti ali pa bolj trdne živce imeti, ker je ta šport sedaj na vrhuncu. In res, vse, staro in mlado

Dr. Pretnar v imenu tržaških Slovencev pozdravlja z veseljem zagotovilo, da se dožene kompromis in da bode društvo »Naša straža« nad strankami kot obče slovenski branik proti tujemu navalu. Na vprašanje dr. Janžiča z Voloske odgovarja dr. Krisper, da bode odbor, ako le mogoče, že do prihodnjega občnega zbora predložil premembo pravil, ker sedanja so preokorna.

Konečno dr. Krisper prečita brzojavni pozdrav bivšega prvega načelnika, g. dr. Šusteršiča iz Ljubljane in društva »Naprejš« iz Gradca, ter ob pol eni uri zaključí zborovanje.

Prišel bo dan . . .

Mirno in ljudoljubno, kratko in izrazito je naš presvetli škof v pismu učiteljem zarisal načela o krščanski vzgoji in krščanski šoli. Vsakemu je dal in priznal, kar mu gre: starišem, državi, cerkvi in učiteljem. Pokazal je, kako vzvišen je poklic učiteljev; razložil je, da se ne gre za kako gospodstvo in hlapčevanje, če je govor o vplivu cerkve na šolstvo; povedal je, da ga veseli napredek nove šole, da ga veseli oduševljenje učiteljev za lepi poklic in stan, da jim zato tudi želi ne le dostojnega ugleda, ampak tudi sredstev, da morejo brez skrbi za vsakdanji kruh le poklicu svojemu živeti . . .

Na to pismo, prešinjeno od ljubezni do Boga, naroda in učiteljev, je odgovoril »Slovenski Narod« kakor smo že omenili, — s psovkami. »Narod« govori o »tamoznem, plitvem, popolnoma nediplomatičnem pastirskem pismu gostobesednega ljubljanskega škofa«. Pravi, da je »loputnil na dan z antikviranimi nazori, z idejami, ki so bile veljavne tedaj, ko so velikega Husa vrgli na grmado« . . . Trdi, da hoče škof narediti učitelje za »mežnarje«, da bi rad vrgel »izvrstni novi šolski zakon, neprecenljivo novo šolo, pravo svetinjo našega naroda v žrelo molohu klerikalizma«.

In »Narod« menda še misli, da se bode spuščali z njim v polemiko! Vsaj tako piše, kakor da bi mi proti njemu branili škofovo pastirsko pismo! Toda »Narod« se zelo moti. Z njim o tej stvari nobene polemike! Če psuje cerkev in škofo, ne moremo pričakovati, da bi se sploh za kake dokaze menil. Če so »Narodu« in njegovi inteligenci frivolne psovke, zmešane fraze, v zadregi pa molk edino znanstveno sredstvo, odkrito povemo, da je s tako inteligenco, ki ji je vseč taka znanstvenost, škoda vsake pametne besede!

Ne, z »Narodom« o tem nobene polemike! Sicer pa tudi ni »Slovenski Narod« tisti in niso njegovi učitelji tisti, ki jim gre odločevati, kakšna bode šola. Ta pravica pristoji v prvi vrsti — starišem. Stariši imajo prvi dolžnost krščansko vzgojevati svoje otroke, torej imajo tudi prvi pravico terjati — krščanske šole!

Na naše ljudstvo torej apeliramo! Ljudstvo naj spozna, kdo mu hoče dobro, ali škof ali »Narodovi« učitelji! Ljudstvo naj

tudi tako visoko, da bi šlo kmalo na okoli in okoli. To je bilo pa tudi vpitja in civiljenja, kakoršno je le na Laškem doma ob takih prilikah. Od tod grem dalje proti kolodvoru. Zdelo se mi je potrebno, dasiravno se ni še mudilo, da uredim in zopet na postajo spravim svojo preklicano, nebodi jo trebaljrtljago. Pa, zlomka, kje je že tista gostilna, kjer sem jo pustil! Kakor bi se udrla v zemljo, kar nikjer je ni. Le počakaj, si mislim, bom šel pa na kolodvor in odtodi kakor poprej, ko sem prišel v Trevizo, po ravno istem potu v mesto, potem mi ne more uiti. Grem, a vse zastoj. Tiste gostilne ni in je ni. Kaj naj storim? Postojim nekoliko in si začnem izpraševati vest, češ, ali se ti kaj vrti v glavi, ali si ga preveč potegnil? Nič, tega ne, še lačen in žejen sem od pota po mestu, poprej sem se tudi držal redno. Kaj mora pač vzrok biti? Grem gledat v to in ono ulico v obližju kolodvora, nikjer nobene podobne gostilne. Plin so že začeli prižigati po mestu, jaz pa hodim v obližju kolodvora zdaj tu zdaj tam ob hišah, a lokande. Kier sem pustil svojo prtijago, le ni.

spozna, kdo si želi pravega in zdravega napredka in prospeha šole, ali škof ali »Narodovi« učitelji. Ljudstvo naj spozna, za kom mu je hoditi, ali za škofom ali za »Narodovi« učitelji!

Škof je priznal odkrito in brez ovinkov, da mu je drag napredek šole, drag posebno napredek v učni metodi, ki se je z njim otrokom pouk res olajšal. S katoliško cerkvijo zahteva tudi on le to, da se zagotovi vpliv krščanstva na vzgojo po šolah. Če torej »Narod« vendarle psuje škofa, če govori o antikviranih nazorih, o duhomornih naklepih zoper neprecenljive svetinje nove šole, je jasno, da »Narodu« in njegovi stranki in njegovim učiteljem ni ne za napredek nove šole, ne za prospeh nauka in vzgoje, ampak edino le za cerkvi krivični značaj nove šole! Zatorej je prav dejal škof, da »novo šolo najbolj proslavljajo prav zato, ker je cerkvi krivična«. Nova šola je torej »Narodu« in njegovi stranki neprecenljiva, prava svetinja samo zato, ker noče krščanske vzgoje, ker se je odtegnila vplivu Kristusove cerkve, ker je načeloma — nekrščanska!

Našemu ljudstvu, tako trdno upamo, absurdni liberalizem ni še tako otemnil jasnega spoznanja, da ne bi videlo, kako kletu sovraštvo koti »Narod« s svojimi hlapci zoper krščanski značaj našega naroda. Zato pa tudi upamo, da bo naše ljudstvo vedelo, kaj mu je dolžnost! V boj proti takim listom, ki skrunijo narodne svetinje! Zahtevajmo za krščansko ljudstvo — krščansko šolo! Žali Bog, da v naši konstitucionalni monarhiji ljudstvo še nima tistega vpliva, ki mu gre! A tisti dan, ko se bo zopet v zbornici bila bitka za šolo, upamo, da bodo avstrijski narodi že imeli izvojevane svoje konstitucionalne pravice, za katere jih je ogoljufal liberalizem — in če bodo narodi še to, kar so, krščanski narodi, bodo tudi terjali krščanske šole, naj se »Narod« s svojimi hlapci še tako previja v onemgolem gnevu! »Essetai emare« — prišel bo dan!

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. januarija.

Cesar o »Zde« vprašanju. V soboto popoldne so se mnogi člani avstrijske delegacije udeležili običajnega delegacijskega obeda pri cesarju, pri katerem je cesar nagovoril večinoma vse delegate. Za Čehe in sploh za vse avstrijske Slovence pa je najvažnejši pogovor vladarjev s poslancom dr. Stranskim o takozvanem »Zde« vprašanju. Najprej je opomnil vladar, da je delegat Stransky zelo ostro govoril v delegaciji, na kar je nagovorjeni pripomnil, da se mu zdi, da taki govori ugodno vplivajo na razburjeno prebivalstvo in ga umire. Cesar: Nasprotno, prej bodele ljudstvo razburili, nego pomirili. Stransky: Ako narod vidi, da njegovi zastopniki izražajo njega misli, se ne posluži ostrejših sredstev in prepušča poslancom, da skrbje za njih interese. S tem, menim, se več stori za pomirjenje. Cesar: V »Zde« vprašanju sem nespravljiv z Vašim stališčem in sene strašim oklicati prekega sode, ako se narod ne vda v tej stvari. V zadevah armade ne razumem nikake šale in že danes povem, da ne bom nikogar pomilostil. — Dr. Stransky je zagovarjal stališče češkega naroda, na kar je pripomnil vladar: Ljudstvo je nahujskano, to je provzročila inteligenca. Začetek je bil narejen s Tisnoviško afero. — Stransky: Vaše Veličanstvo naj mi dovoli opazko. Res je sicer, da je inteligenca pričela, toda njej je tudi samo pristopen zakon, in ta ne predpisuje, da se je treba oglašati s »Hier«, marveč dotičnik mora stopiti iz vrste in oddati svojo knjižico. — Cesar: Gospod doktor, to je odvetniški argument, toda povem Vam, da je to zadeva službenega jezika, in ta je v armadi nemški. — Stransky: To bi imelo lahko neljube posledice, ako se ne najde nikak izhod iz te afere in ako se ne ustreže čuvstvom češkega naroda. — Cesar: Tudi jaz bi obžaloval, toda reči moram še enkrat, armadi dajte mir. — S tem je

v Avstriji vedo, kako je z »Zde« vprašanjem.

Ministerska krtiza v Avstriji še vedno ni rešena, pl. Körber ni dosegel svojega namena, a tudi obupal mož še ni popolnoma, akoravno je že sedaj skoro gotovo, da pl. Körber ne bo prihodnji mož. Vse je poskusil te dni, konferiral je z malone vsemi voditelji raznih parlamentarnih strank, a dosedaj ni imel prav nikakega uspeha. Dosegel je minuli teden samo toliko, da se snidejo te dni v posvet levičarski veljaki, ki bodo pretresali vprašanje, ali naj vstopi v novi kabinet zastopnik nemškega liberalstva ali ne. Listi sicer poročajo, da ima Körber že postavljeno min. listo, a temu ni tako.

Car Nikolaj grofu Muravjevu Ruski car Nikolaj je doposlal te dni svojemu zunanjemu ministru grofu Muravjevu daljše pismo, v katerem se z »odkrito hvaležnostjo« spominja njegovih zaslug za ugled in moč Rusije v inozemlju. Car se spominja ureditve krečenskih razmer, turško-grške vojske, pridobitve pristana Port Artur ali otvoritve neledene poti do morja, konečno pa mirovne konference v Hagu, kjer so se osnovala solidne podlage v dosego njegovemu srcu tako dragega namena, ker so vse velesile priznale, da je rešitev tega vprašanja mogoča in potrebna. Malo čudno nekaterim done carjeve besede o mirovni konferenci sedaj, ko se kdove iz kakega vzroka mobilizuje za »poskušnjo« kavkaške čete. Tudi carjeve zadovoljnosti nad »vapehom« mirovne konference ne more vsakdo umevati, ker se tu ni dosegel prav nikak uspeh.

Nizozemski anarhisti se nameravajo združiti z ondotnimi socijalnimi demokrati, ker so člani nezadovoljni z nekaterimi voditelji v prvi stranki. Posebno nezadovoljni so pa delavski člani, ki so uvideli, da jim anarhistična stranka in nje voditelji ni mogla dati, kar je obljubovala. No, nezadovoljniji bodo kmalu uvideli, da pri socijalnih demokratih tudi ni mnogo boljše. Tudi tam se dosedaj še nobenemu ni dalo, kar se mu je obljubovalo, razun številnim židovskim voditeljem.

Slovstvo.

»Dom in Svet« * Dvanajsti letnik imenovanega lista imamo pred seboj. Z veseljem so oziramo nazaj na preteklo leto: v konkretni obliki imamo prav v »Dom in Svetu« pred seboj lep kos narodnega dela na polju prave, v resnici lepe slovenske književnosti.

Dosedanje moči so delovale pri listu tudi to leto s taisto žilavostjo, s taisto vnemo in navdušenjem, kakor vedno. Njim so se pridružile, kakor vidimo in kar nas zlasti veseli, tudi mlajše moči, ki spričo svoje nardarjenosti obetajo marsikaj. Z njimi ustaja na literarnem polju nova generacija, goreča za tiste vedno mlade ideale, ki so ogrevali nje predhodnike na tem polju, — za tiste ideale, ki se ne starajo s časom, ampak se bleste v vedno novi luči: za krščanske ideale na polju književnosti.

Izmed naših pesnikov so nekateri, kakor: Medved, Opeka, Hribar, Finžgar, Vole, Prelesnik . . . znani pač vsakemu čitatelju »Dom in Sveta«. V teku let, kar delujejo pri listu, je imel priliko vsakdo napraviti si o njih lastno sodbo.

Kako različno se je sodilo in se sodi o naših pesnikih! Res je, da ni umetniško dovršeno vse, kar pride izpod peresa tega ali onega naših, a toliko je gotovo, da je v kritikah, ki smo jih brali v načelno nam nasprotnih listih, ali pa jih čuli zasebno iz ust tega ali onega, ki vidi tako rad le slabe strani naših leposlovcev: marsikaj osebnega, pretiranega, strankarskega, lahko rečemo — krivičnega!

Veseli nas, smo rekli, da se oglašajo na pesniškem in sploh na leposlovnem polju zlasti mlade moči. O teh bi radi izpregovoriti par besed.

Izmed pesnikov nas je presenetil Sardenko takoj v začetku. Nekaj gorkega nam prihaja v srce ob njegovih mlodonečih in gladkih verzih. Gorko čuvstvo in pa čut za poezijo sta mu karakteristična.

Posavska se oglašča črez dalje pogosteje. Prav!

A. Zdenčana, Rado Kósarja in še nekatere druge že tudi poznamo.

* Naroča se pri gosp. dr. Fr. Lampe, Ljubljana.

Tudi leposlovci niso molčali to leto. Pred vsemi je bil plodovit Finžgar. On napreduje. Njegov slog je lahek in eleganten. Opisovanja njegova so plastična, značaji zadeti, kolorit živ in prikupljiv — Štrukelj je talent. Življenje, katero opisuje, pozna do dna. Slog mu je gladek in zlasti v dijalogih pregnanten in mojsterski. — Iv. Trošta poznamo. Dejanja mu ne zmanjka in neko leteče pripovedovanje mu je svojsko. — Milevoj se je menda oglašil prvič. Naprej! — Semenovič nam je podal letos samo nekaj leposloven odlomek. A tudi iz odlomka odseva njegov duh: pesniški čut in karakteristika v opisovanju in značajih.

Umetnost »na podlagi lepih in blagih svojstev našega naroda« pa goji naš »Dom in Svet«, ki zbira z veseljem in marljivo vse, kar je na polju umetnosti in znanstva resnično dobrega. Kar prinaša »Dom in Svet«, to je pisano v duhu, ki mora prevežati pravo umetnost: v duhu krščanskem. Taka umetnost na književnem polju blaži in krepi narod in tako umetnost podpirati bodi gg. sotrudnikom in naročnikom sveta dolžnost!

Hvala Bogu, tudi »Dom in Svet« ima talente, — dal Bog, da bi jih imel še več. In da jih bo, to upamo, tega se nadejamo, gledajoč v prihodnost in sodeč po tem, kakor so razmere sedaj.

»Dom in Svet« pa ni le leposloven, ampak tudi znanstven list. Zato je v preteklem letu seznanjal svoje čitatelje z življenjepisi slavnejših mož, nas vodil v duhu po divnih albaških gorah in v daljni Lurđ nam razkladal bistvo in težnje socijologije, poljudno razpravljaj o »ledeni dobi« in nas tolažil in miril zastran bližajočega (?) se konca sveta —

Književna dela naših slovanskih literatur je ocenjal »Dom in Svet« kratko in jedernato, kar je čisto prav.

Nekaj pa krasi »Dom in Svet« pred vsemi drugimi slovenskimi listi. To so njegove slike. Da, tudi lepe in res umetne slike so, ki nas poleg družega vežejo na »Dom in Svet«. Portreti, pokrajinske slike, mične vinjete so si sledile druga za druge v prijetni različnosti. Tudi lepih in modernemu okusu primernih slik si želimo še naprej.

Oblika »Dom in Sveta« je prikupljiva. Vendar čujemo, da se bo čez leto in dan prenovil list tudi po obliki. Dotlej in še dolgo potem pa želimo listu, da se vedno tako vztrajno in navdušeno bori za naše ideale na polju umetnosti in znanstva kakor dozdaj. Dal mu Bog obilo sotrudnikov in mnogo, mnogo naročnikov!

—p—

Knjige in časopisi.

»Slovenskega učitelja« 2. štev. je danes izšla in bila razposlana z nastopno vsebino: Škofova beseda o šoli in učiteljstvu. — Slovenski učitelj, pisma prijatelju I. — Zimski dan, praktična obravnava. — Otrok v svitu božičnih praznikov. — Dopisi. — Slovstvo. Šolske vesti. — Drobčinice. — »Slov. Učit.« izhaja dvakrat na mesec, cena mu je 5 kron na leto. Naročnina naj se pošilja uredništvu v Ljubljano.

»Pučki Prijatelj«, poučno - gospodarski list. List pod tem naslovom je pričel izhajati v Krku v novoustanovljeni tiskarni »Kurykta«, in sicer 10. in 25. vsacega meseca.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. januarija.

Deželni zbor kranjski je vsled najvišjega povelja na nedoločen čas preložen.

Osebn vest. Deželni predsednik baron Hein je zbolel za hripjo.

Nečuvven napad ne mukotrpnost duhovščino v Istri. »Učiteljski Tovariš« je objavil v 2. številki dopis iz Istre poln najostudnejših napadov na ondotno duhovščino. Duhovnom se očita špijonstvo nad učitelji, podtika se jim, da jamo kopljejo učiteljstvu brez usmiljenja ter hočejo, da jim bode učitelj podložen v politično-klerikalnem mišljenju ter v privatnem občenju, duhovnom v Istri ni toliko do vere, nego do premoči nad učiteljem; nadalje dopisnik obeta, da bo v prihodnjih dopisih nadaljeval svoje delo, in uredništvo »Učitelj.

skoro da neznosno stanje istrske duhovščine nasproti Italijanom zaradi njenega dela za slovanstvo v Istri, tak z nami vred ne bo našel dovolj in primernih besedij, da bi obsodil to herostratstvo liberalnega učiteljstva. — To naj je torej plačilo istrski duhovščini, ki je blizu vse, kar se je zgodilo za šolo v Istri, storila sama, da jo sedaj blatijo po liberalnih listih ter s tem laškim listom priliko dajejo za nove neosnovane napade. Proti temu liberalnemu sleparstvu kar najodločneje protestujemo, trdno prepričani, da si istrska duhovščina sama poišče zadoščenja!

Gorenjec. V Kranju je prišel vsako soboto izhajati tednik »Gorenjec«. List je političk in gospodarsk. Odgovorni urednik mu je Gašper Eržen, list izdaje konzorcij »Gorenjca«, kjer je mej drugimi tudi barvar Ciril Pirc. Program, katerega objavlja, je zelo teman. Vidi se mu, da bi rad povedal marsikaj, pa si prav ne upa na dan. Semtertje se mu vendar nekoliko zaletí, da pokaže svojo liberalno barvo. Vse to pa tako skrito in zavito, da se komaj zapazi pod ovčjo kožo. — Tako ne dela Gorenjec, kakor ga mi poznamo; ta naravnost pove, kaj hoče. Tako govori liberelec, ki slučajno prebiva na Gorenjskem. Z novim listom smo dobili na Gorenjskem političnega nasprotnika. S tem je nam in našim somišljenikom dano stališče, katero moramo zastopati nasproti »Gorenjcu«.

Častnim občanom je izvolil zastop občine velikološke pri Trebnjem č. gosp. K. Hoferja, župnika na Čatežu.

Repertoar slovenskega gledališča. Ker je gdč. Nočmi še bolna in tedaj nastopiti ne more, moral se je repertoar za tekoči teden nekoliko spremeniti in se mora napovedana uprizoritev Parmove opere »Stara pesem« preložiti za nekaj dnij. — V torek dne 16. t. m. poje se drugičkrat v sezoni Parmova opera »Ksenija« in potem zadnjikrat v letošnji sezoni Mascagnijeva dramatična jednodejanska opera »Cavalleria rusticana«. — V petek dne 19. t. m. uprizori se prvičkrat slovenska izvirna igra Aškerčeva »Izmajlove«.

Ubogi nemški Gradec! Dasi si že nestetokrat bil slovesno proglašen za najboljnemško vseh nemških mest, vendar se ne vznemirja nobeno nemško mesto tolikrat radi svojega nemškega značaja, kakor Ti! Kadar koli se upa kdo javno povedati, da nemore trobiti v velikonemški rog, vsakrat se razburijo pristnega nemštva vestni čuvarji v uredništvu »Grazer Tagblatt«, udarijo na veliki boben ter v bombastičnih tiradah pozivljejo nebo in zemljo na pomoč, da se ohrani nemški značaj nemškemu Gradcu. V četrtek, 11. t. m. so imeli graški brivski pomočniki shod, na katerem je prišlo radi narodnostnih preprirov do burnih prizorov. H r v a t s k i i n s l o v e n s k i brivski pomočniki so izjavili, da ne morejo solidarno postopati v vseh ozirih z nemškimi brivskimi pomočniki, ker so se ti postavili na strogo radikalno-nacionalno stališče in zahtevajo od vseh nemških tovarišev, da zataje svojo narodnost. Vseled te nečuvne predrznosti (!) so se nemški izzivači strahovito razjezili in »Grazer Tagblatt« kot glasilo vseh narodnih in verskih nestrpnosti se je v soboto, 13. t. m. celo v uvodnem članku razkoračil nad toliko nevhvaležnostjo in nesramnostjo (!) »Grazer Tagblatt« pozivlje svoje somišljenike, naj pritiskajo na brivce, da pokrote svoje pomočnike in naj slovanske zlasti hrvatske brivce bojkotirajo. Ako se bodo graški Nemci res držali tega navodila, utegnemo doživeti zanimivo izpremembo v fizijonomiji graškega mesta. Ker je brivska obrt skoro vsa v nemški roki, kdo bo nemškim devicam pristne kodrece vil, kdo bo gospe lasulje oskrboval, zorne mladice z britvijo in škarjami pomlajeval, stari gospodom nohte obrezoval? In ako je resničen pristno nemški rek, da stoje nemški lasje v obratnem razmerju z nemško pametjo, bil bi pogled v bodočnost vsekako malo laskav za graške Nemce, ako bi res bojkotovali hrvatske in slovanske brivce.

Pred celjskim sodiščem je imel kavarinar Hansbaum srečne ure. Oproščen je bil od zatožbe pravnika Mežeta, katerega je Hansbaum tako (slučajno seveda) butnil, da je g. Meža še poleg idočo gospodičino skoraj prevrgel. Isto, kakor g. Meži, se je od strani

Piklu, odvetniku v Kozjem. Kazenski sodnik je Hansbauma obsodil le, ker je g. Oblaka, očeta dr. Vatroslava Oblaka na ulici s palico brez povoda po nogi udaril in ga lahko poškodoval, na 10 glđ. Za bogatega Hansbauma ni to posebna kazen.

Mandat za deželni zbor je odložil istrski poslanec dr. Bartoli. Vzrok je baje ta, ker je italijansko pol. društvo obsodilo delovanje italijanskih državnih poslancev. Čudno pa je, da dr. Bartoli ni odložil mandata za državni zbor. Italijani se seveda boje, da bi pri novih volitvah v peti kuriji zmagal Hrvat.

Novi slovenski postojanki v Trstu. Včeraj se je v Trstu ustanovila »Zveza tržaške slovenske mladine«. Doslej je bila slovenska mladina v Trstu precej zapuščena. Lahoni so si iz njenih vrst nabirali material za razne protislovenske prireditve. Tudi slovenski trgovski pomočniki so si ustanovili svojo »Zvezo«.

Burja v Trstu že štiri dni silovito razsaja. Morje je tako nemirno, da ladije niti v luko ne morejo in so zasidrane zunaj v zalivu. Po ulicah pa cvili in pometa, da je hoja jako neprijetna in celo opasna.

Grof Goess v Kaštelu. Tržaški namestnik grof Goess je prišel te dni ogledat si laško šolo v Kaštelu. Na poziv namestnikov, naj ustanejo oni, ki govore doma slovenski, je od 53 dečkov ustalo 46. Grof Goess je debelo gledal, pravijo pa, da tudi po tem pojavu še ni dobil pravega pojma o »Lahih« na Primorskem.

Iz Trsta se poroča: Zgorel je štiriletni sinček kozičja Pusina, ko je bil sam doma. Igral se je z žveplenkami. — Ob morju so dobili zmrznjenega 72letnega moža. — Po Trstu divja močna bora. Tudi iz Reke se poroča, da so morali vsled bore potegniti čez ceste vrvi.

Burja na Krasu je zopet polomila na Notranjskem ogromno dreves ter naredila strašno škodo. Žalosten je pogled na polomljena drevesa.

Opatija ni v nevarnosti. Iz Opatije se nam piše: Vesti, da je pod Opatijo polno podzemskih jam in da je nevarnost, da se kaka hiša pogrezne, so izmišljotine mažarskih listov, ki hote s tem pomagati Cirkvenici. — V »Curkomiteju« se pripravljajo nekatere spremembe. Doslej je bil predsednik Nemec.

»Lega« v Šibeniku vzdržuje italijansko šolo, katero pa obiskuje eden sam učenec, rojen v Šibeniku. Vsi ostali so tujci ali priseljenci.

Na Moljavi pri Krki bodo vendar le morali graditi šolo. Prizadete občine so se dolgo ustavljale, a zmagal je birokratizem.

Nesreča. V šišenskem gozdu je sekal v soboto smreke Franc Jakobič, delavec Zakotnikov. Jedna smreka je pala na Jakobiča in ga opasno ranila.

Začarani brzovlak. Včeraj po noči se je čudna godila brzovlaku, ki pride po navadi okolu 1/12. ure iz Trsta v Ljubljano. Vzorna uprava južne železnice je zakrivila, da je vlak prišel v Ljubljano še-le o 2. uri zjutraj. Upregli so pred brzovlak v Trstu pokvarjeno mašino. V Št. Petru je omagala in dolgo je trajalo, da so pripeli drugo. Ta je počasi pihala proti Ljubljani, a v Borovnici se je skesala in hotela nazaj. Železničarji so bili zelo obupani, tekali so sem ter tja in končno so po dolgotrajnem delovanju pripeli pred brzovlak stroj — tovarnega vlaka. Občinstvo, ki je bilo v vlaku, je mej to staroveško vožnjo moralo zmrzovati v slabo zakurjenih vagonih. V prvem razredu je bil tak mraz, da so se nekateri potniki iz tega razreda skušali ogreti v tretjem razredu. Še-le ko se je brzovlak spremenil v najpočasnejši tovarni vlak priropotal je končno na ljubljanski kolodvor, kjer je bil že marsikdo v strahu, ako ni brzovlak odnesla kraska burja. Ne zgubljamosti dosti besedi, da tako postopanje južne železnice s potujočim občinstvom ni lepo. Židje v njeni upravi hočejo menda z brezobzirnim ravnanjem prisiliti državo, da ji drago odkupi stare mašine, nujni čas pa je, da država stori preko teh židovskih načrtov odločen korak in južni železnici pomaga s sekvestriranjem.

»Krainische Webeanstalt« se glasi napis na Virantovi hiši kranjske hranilnice. Ta zavod je ustanovila kranjska hranilnica, ki se masti največ z denarjem slovenskih

in vendar ima kranjska hranilnica toliko predrznosti, da v napisu prezira prvi deželni jezik in nas z napisom hoče prepričevati, da je Kranjska nemška provinca. So pač navadni nekateri stari gospodje!

Nemškonacionalna »vzgoja« mladine. O tej piše zadnji »Mira«: Večkrat že je naš list omenil, kako razni srednješolski c. kr. profesorji zunaj šole »vzgojajo« mladino prav po »svoje«, kako delajo »svojo« politiko itd. V tem oziru se odlikuje zlasti c. kr. učitelj na tukajšnji realki, g. dr. H. Angerer, ki vodi takozvano »Südwacht«, katera ima očitni namen, mladino pripravljati za Schönererjeve protiaustrijske misli. Kak duh vlada v tem društvu, kaže to, da ono noče več obhajati krščanske božičnice, marveč si je izmislilo nek poganski, baje staronemški »Julfest«. Krščanstvo hočejo odstraniti in namesto njega postaviti pogansko prazno vero! In slavnostni govor je takrat imel imenovani dr. Angerer! Isti je imel slavnostni govor v istem društvu tudi na Silvestrov večer in še isti večer je govoril tudi visokošolcem ter jih navduševal za Schönererjevo nemštvo! Uboga mladina, ki je izročena takim vzgojiteljem! Namestoma jo odtujujejo krščanstvu ter jo hočejo potisniti nazaj v staro poganstvo! A na čelu takemu početju je — profesor! Lepe razmere! — Tudi božičnice nemškega »Schulvereina« so se vršile v znamenju »Julfesta«. Na več šolah, v katere hodijo malone sami slovenski otroci, je namreč nemški »schulverein« napravil božičnice, da tako dobi slovensko mladino v svojo past! Tako je bilo v Vetrinju, Rožeku in Železni Kapli, kjer se je zopet pokazala tudi »neizogibna« gospa Knapč! Vodja Steinlechner je govoril otrokom o »Julfestu«, jih torej navduševal za staro poganstvo! Tega nam je še treba, da se naša mladina zastruplja s takimi nauki! Tudi v Rožeku je besedičil vodja Steinlechner in rotil otroke, da se morajo učiti samo nemščine, kakor bi se jim potem rodile samo zlate fige! Navzoč je bil baje tudi vodja Knapč!

Šentjanškega premoga so zadnja dva meseca razposlali po dolenski železnici okoli 1.150.000 kg. Precej premoga izvozijo tudi na Sevnico.

* * *

Kako starost učakajo veliki možje? Slovenci pri svojih »voditeljih« sicer nimamo sreče, saj vemo, da so nam prezgočaj umrli do malega vsi, tako Čop, Jurčič, Prešeren, Slomšek, Levstik in dr., a splošno smemo trditi, da tudi »veliki možje« dolgo žive. To nam kaže sledeči pregled: Vojskovodji: Radetzky je doživel 91 let, ravnatoka Moltke, Wellington 83, Bernadotte 80, Blücher 76, Džingis-Khan 72, Tilly 72, Marlborough 72, Marij 71, Timur 68, Themistokles 65, Hani-bal 63, Napoleon 51 in Aleksander Veliki 31. — Učenjaki: Humboldt 89, Newton 84, Plato 82, Kant 79, Galilei 78, Kopernik 70, Linné 70, Leibniz 70, Sokrat 68, Aristotel 62, Hegel 61, Descartes 53, Spinoza 44. — Državniki: Talleyrand 34, Bismarck 83, Augustus 78, Friderik Vel. 74, Karol Vel. 71, Washington 67, Cicero 63, Cromwell 59, Richelieu 57, Cezar 55, Alfred Vel. 52, Pitt 47, Mirabeau 42. — Pesniki in pisatelji: Sofokles 90, Ksenofon 86, Voltaire 84, Goethe 83, Viktor Hugo 83, Corneille 78, Herodot 76, Euripides 74, Tukidid 70, Petrarca 70, Rabelais 70, Aeschylus 69, Cervantes 68, Milton 65, Scott 61, Racine 59, Horac 57, Dickens 57, Dante 56, Shakespeare 52, Virgil 51, Molière 61, Schiller 45, Byron 36. — Silkarji: Tizian 99, M. Angelo 89, Rubens 63, Rembrandt 63, Velasquez 61, Holbeni 57, van Dyk 42, Correggio 40, Rafael 37. Ustanovitelji vere: Konfucij 71, Luter 66, Mohamed 62, Kalvin 54. — Skladatelji: Haydn 77, Händl 75, Spohr 75, Palestrina 70, Wagner 70, Bach 65, Beethoven 56, Schumann 41, Weber 39, Chopin 39, Mendelssohn 38, Mozart 35, Schubert 31. — Od teh 90 mož jih le 50 ni učakalo 70, le 31 ne 60, in samo 15 ne 50 let. Izmed vseh stanov dosežejo glasbeniki najužanjšo poprečno starost.

Društva.

(Društvo Kneippovcev v Ljubljani.) Ker zadnji občni zbor ni bil skleđen, sklical se bode v kratkem nov občni zbor

naznani. Društveni odbor ima vsako sredo ob polu osmih zvečer posvetovanja pri tačasem načelniku g. Adolfu Kleinu. Naznani za pristop vsprejemava gg. Adolf Klein v Špitalskih ulicah št. 5 in Engelbert Franchetti na Jurčičevem trgu št. 3.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 15. jan. Danes je bil pri cesarju Koerber, ki je poročal vladarju o svojih dogovorih glede sostave novega ministerstva. Cesar je vzel poročilo na znanje, a še ni naročil Koerberju sestaviti nove vlade. To se bo zgodilo, ko se dovrši zasedanje delegacij. V krogih delegatov se za trdno govori, da Koerber sestavi novo vlado; vendar pa ni izključeno, da se bo naznanjena lista ministrov spremenila.

Dunaj, 15. januv. Vedno bolj sili na površje trditev, da bo Gautsch prevzel sostavo ministerstva, ki bo rešil nalogo do 20. t. m. in potem se takoj snide državni zbor. Ako se po preteku jednega meseca ne spremene parlamentarne razmere, bo parlament razpuščen.

Dunaj, 15. jan. V avstrijski delegaciji so danes nadaljevali razpravo o proračunu za vnanje ministerstvo. Govorniki so mnogo govorili o vravnavi izseljevanja ter pri tem oostro napadali brezvestno postopanje agentov, povdarjali so važnost konzulata, zahtevali za ta mesta ljudi, ki se zanimajo za napredek avstrijske trgovine; drugi so zahtevali osebno varnost za Avstrijce v tujini ter se izjavili, da naj se sklene nova trgovinska pogodba z Nemčijo. Mej drugimi so govorili Dzieduszički, Wolfhardt, Gessman, Kramar, zadnji proti trozvezi.

Dunaj, 15. januarija. Delegacijsko zasedanje bo zaključeno 17. t. m.

Dunaj, 15. januv. Jutranji listi pri našajo vest, da hoče nova vlada predložiti drž. zboru zakon za odpravo prepovedi glede kolportaže časopisov. Te vesti so ma loneverjetne.

Dunaj, 15. jan. Načelniki levičarskih klubov so sklenili, da v sedanjih razmerah ne morejo privoliti, da bi jih kdo zastopal v novem kabinetu.

Praga, 15. januarija. Govori se, da se Režek brani prevzeti mesto češkega ministra. Kot novega kandidata imenujejo prof. Čelakovskega.

Kladno, 15. januarija. Pri premogovnikih štrajka 11.000 delavcev.

Belgrad, 15. jan. Tukaj je zopet ministerska kriza. Kralj je hotel ob novem letu pomilostiti politične obsojence, a se je temu ustavilo ministerstvo. Kralj je poklical v Niš poslanika iz Carigrada Novakovića ter mu izročil nalog, da sestavi novo vlado.

Belgrad, 15. jan. Milanovi pristaši smatrajo zaroko kralja Aleksandra z neko avstrijsko nadvojvodinjo kot gotovo stvar. Nevesta naj bi dobila v dar Bosno in Hercegovino.

Vojska v Južni Afriki.

O napovedani odločilni bitki na natal-skem bojišču tudi sedaj še ni nikakega avtentičnega poročila, pač pa si v londonskih vojaških krogih že dva dni šepetajo na uho, da je bil junaški Buller že drugič poražen. Oficijelna Anglija o tem še neče ničesar vedeti, ker bržkone še ni skovano poročilo, kakoršno treba dati v svet, da ne nastane revolucija tudi na domačih tleh. Omeniti pa treba, da tako skrivnostno šepetanje za Anglijo navadno ni ugodno.

S svojim poročilom o osvojitvi mostu preko Tugele se je Buller zopet pošteno »zmotil«. V nočni temi morda ni videl, da je pred njim mesto mostu le navaden prevoznik — čoln.

Bursko armado cenijo sedaj nizozemski listi na 70.000 mož, ki so preskrbljeni z vojnimi potrebščinami za več let. Kroglice izdelujejo v Pretoriji. Angleži se morajo sedaj že zatekati k zamorem za pomoč. Mej njimi si nabirajo »hrabrih« in zanesljivih bojnikov.

Berolin, 15. januarija. Tukajšnja vlada je Kruppovi tovarni prepovedala

London, 15. jan. V tukajšnjih vojaških krogih se je v soboto zvečer raznesla govorica, da je bil general Buller znova poražen. Vojnemu uradu isti dan do polnoči ni došlo nikako potrdilo te vesti.

London, 15. januv. Reuterjev urad poroča iz Ladysmitha 12. januarja: Zadnja dva dni nas Buri niso nadlegovali, vendar opazamo zelo živahno gibanje mej Buri na bližnjih holmih.

London, 15. jan. (C. B.) Uradno se poroča, da se general Buller 11. t. m. ni polastil mostu preko Tugele, marveč le navadnega čolna, za prevažanje ljudi.

London, 15. jan. (C. B.) Tukajšnjemu vojnemu uradu ni došla nikakava vest, da bi bili Buri zasedli holme okoli Ladysmitha.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevzel I. B.—C.

(Dalje.)

In tedaj jame opisovati s strašnimi bojami grozni sestanek; mej govorjenjem opazi, da mu raste gnjev, katerega je nosil v telesu in ki je bil dosedaj skrit in zavrt v strah. Ko zajedna vidi, da Renzo stoji nepremično pol jezen, pol zmeden, s povešeno glavo pred njim, nadaljuje srčneje: „Naredili ste lepo reč! Lepo uslugo ste mi izkazali! Tako ste se vedli proti poštenjaku, svojemu kuratu! V njegovi hiši! Na svetem kraju! Naredili ste pravo junaško delo! Spraviti iz mene mojo nesrečo in svojo nesrečo! Kar sem vam skrival iz previdnosti v vaš prid! Kaj sedaj, ko veste? Radoveden sem, kaj boste storili! Za božjo voljo! To ni šala! Tu se ne gre za prav imeti ali ne prav imeti; gre se za silo. Ko sem vam zjutraj dal dober svet, bili ste precej v ognju! Jaz sem ravnal pametno zase in za vas! Toda, kaj hočemo? Odprite vsaj! Dajte mi ključ!“

„Mogoče, da sem se pregrešil“, odgovori Renzo z bolj zamolklim glasom don Abbondiu; objednem ne more zatreti srda proti odkritemu sovražniku.

„Pregrešil sem se mogoče; toda položite si roko na srce in mislite si, da ste na mojem mestu!“

S temi besedami potegne ključ iz žepa in gre odpirat vrata. Don Abbondio stopa za njim in ko zavrti Renzo ključ v ključavnici, približa se mu ter mu reče resno in z bojaznijo, dvignivši mu pred očmi svoje tri prste na desni roki, kakor bi mu hotel pomagati tudi sam: „Prisežite vendar!“

„Mogoče sem se pregrešil; odpustite mi!“ odgovori Renzo, odprši vrata in hoteč oditi. „Prisežite!“ ponovi don Abbondio in ga zgrabi za roko s tresočo svojo rokó.

„Mogoče sem se pregrešil“, ponovi Renzo in se mu izvije ter odide v naglici prekinivši razgovor, ki bi se kakor kako književno ali modroslovno preporno vprašanje vlekel skozi stoletja, ker sta oba vedno le ponavljala vsak svojo.

„Perpetua! Perpetua!“ zavpije don Abbondio ter kliče zaman beguna nazaj. Perpetua ne odgovori; don Abbondio ne ve več, kaj se godi z njim.

Uže večkrat se je primerilo bolj imenitnim osebam, kakor je bil don Abbondio, da so se nahajale v tako mučnih stiskah, v takem stanju brez vse pomoči, da se jim je zdelo najbolje sredstvo, vleči se z mrzlico v posteljo. Tega sredstva don Abbondiu ni

bilo treba iskati, ker se mu je ponudilo samo.

Strah prejšnjega dneva, mučno bedenje po noči, ravnokar prestani strah, bojazen pred bodočnostjo; vse to je imelo dober učinek. Poln skrbij in ves zmešan pade v naslanjač, spreleti ga nekakov mrz, vzdihujoč si ogleduje nohte ter zakliče sem ter tja z drgetajočim in jeznim glasom: „Perpetua!“ Naposled Perpetua vendar pride z veliko zeljnato glavo pod pazduho in malomarno, kakor bi se ne bilo nič pripetilo. Zamolčimo čitatelju tarnanje in obžalovanje dolžitve in zagovarjanje, vrsteče se zmedene pogovore kakor: „Samo vi ste to izklepe, tali!“ in „Jaz nisem izdala“. Dovolj je, če povemo, da je don Abbondio zapovedal Perpetui, zapahnil vrata, nikakor nikomur ne odpreti, če bi pa kdo trkal, pri oknu odgovoriti, da je kurat v postelji in ima mrzlico. Nato je polagoma odšel po stopnicah, pri vsaki tretji stopnici govoreč: „Sedaj sem jo skupil.“ Legel je v posteljo, kjer ga pustimo.

Renzo pa je burno korakal domov, nedolčen, kaj naj stori; v svojim srdcu je sklenil učiniti nekaj posebnega in groznega. Kdor izziva ali prekani ali pa na kateri si boji način stori krivico svojemu bližnjemu, ni samo kriv zla, katero je učinil, ampak tudi spremembe, ki nastane v srcu žaljenega. Renzo je bil tih in mirne krvi, odkritosrčen mladenič brez hudobnih naklepov. V onem trenutku pa je njegovo srce gorelo, samó za ubojstva, v svoji glavi je tuhtal neko lopovščino. Najrajši bi kar teklenaravnost na dom don Rodriga, zgrabil ga za vrat, in ... toda spomnil se je, da je bila to trdnjava, katero so varovali „bravi“ znotraj in stražili zvonaj; da so imeli samo domači prijatelji prost vhod, potem ko so jih služabniki premerili od petá do glave; da bi se naveden rokodelčič ne mogel splaziti notri kar meni nič tebi nič in da je on vrhu tega sam mogočen tam ... mogoče še pre-dobro znan.

Nato si je mislil, da bi vzel puško, skril se za mejo in čakal, da bi prišel on sam mimo; vglobil se je z divjim veseljem v te misli, v duhu je že slišal korake, one korake, pri katerih je tiho dvignil glavo, spoznal hudobneža, nabasal, nameril puško sprožil, videl ga, kako se je zvrnil in se krčevito zvijal, preklel ga še jedenkrat, potem pa bežal v tujino, da bi se rešil. — In Lucia? — Kakor hitro je šinila ta beseda skozi te nasilne sanjarije, premenil je mladenič svoje mišljenje. (Dalje prih.)

Posamezne številke „Slovenca“

v Ljubljani

so na prodaj

razun v upravnistvu lista Kopitarjeve ulice 2, še v naslednjih trafikah tobaka:

Pred škofijo štev. 13. pri g. Štefetu;
na trgu sv. Jakoba št. 6, pri g. Gr. Podrekarju;
na Dunajski cesti št. 14 pri g. Fr. Blaž-u;
na Rimski cesti št. 20, pri g. Jos. Sušnik.

Umrli so:

13. januarja. Julij Pipa, poštnega sluga sin, 5 dni, Režne ulice 8. božast vsled krvavenja možgan. — Roza Potokar, služkinja, 25 let, Sv. Petra cesta 70, jetika. — Matija Knaus, zasebnik, 89 let, Stari trg 21, kap na možganih.

Dunajska borza.

Dne 12. januarja.	
Skupni državni dolg v notah	99-95
Skupni državni dolg v srebru	99-05
Avstrijska zlata renta 4%	98-20
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	98-85
Ogerska zlata renta 4%	97-90
Ogerska kronska renta 4%, 200	94-95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	131-20
Kreditne delnice, 160 gld.	233-75
London vista	242-35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118-10

Dne 12. januarja.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	160 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158-50
Državne srečke l. 1884, 100 gld.	20-50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	7-80
Tisne srečke 4%, 100 gld.	137-30
Dunavske vravnave srečke 5%	256 —

V bolnišnici:
12. januarja. Marija Dolšak, delavca žena, 42 let, vulnus lacerum abdominalis et intestin. — Ivan Grebenc, učitelj, 50 let, legar.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebes	Padavina v 24 urah v mm.
13.	9. zveč.	737-3	-4-6	p. m. jvzh	oblačno	
14.	7. zjut.	736-9	-6-8	sl. jvzh	oblačno	0-0
	2. popol.	736-1	-4-0			
14.	9. zveč.	736-2	-7-2	sl. jvzh	jasno	
15.	7. zjut.	735-3	-7-9	sl. ssvzh.	oblačno	0-0
	2. popol.	735-2	-3-9			

Srednja temperatura sobote -3-6°, normale: -2-6°.
Srednja temperatura nedelje -6-0°, normale: -2-6°.

Oklopju slična barva za zidovja,

katero boja je nespremenljiva, stalna, novitna tudi proti vplivu svetlobe, apna in vremena, ter neodkršljiva, je priporočljiva posebno stavbinskim podjetnikom, zidarskim mostrom, hišnim posestnikom itd. Poraba je tako preprosta, da lahko vsakdo sam z njo prevleče vnanje dele poslopjinega zidovja. Edina prodaja pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 228 10 11-9

Št. 259.

Razglas.

Podpisani magistrat mladenčem rojenim leta 1877, 1878, 1879 in 1881, kateri stopijo letos v vojaško odnosno črnovojniško dobo, naznanja:

1. da se bo dne 20. t. m. ob 9. uri dopoldne vršilo žrebanje v smislu § 32 vojnega zakonika 1. del pri tukajšnjem uradu v konferenčni sobi. To žrebanje, h kateremu ima vsakdo pristop, velja za one mladeniče, ki izpolnijo letos 21. leto (rojstveno leto 1879) in toraj letos pridejo prvič k naboru;
2. da so od 13. do 19. t. m. v uradnih urah imeniki onih mladeničev, kateri pridejo letos k naboru, pri tukajšnjem uradu v pisarni vojaškega referenta na ogled. Kdor opazi kak pogrešek, napačni vpis ali ima pomislek proti zaprosenim ugodnostim ali proti prošnjam za nabor v kraju, kjer prosilec biva, naj le to pismeno ali ustno naznani tukajšnjemu uradu;
3. da so od 13. do 19. t. m. v navadnih uradnih urah pri tukajšnjem uradu v pisarni vojaškega referenta imeniki domačih in ptujih leta 1881 rojenih z letošnjim letom v črno vojno vstopivših mladeničev na ogled. Pogreški in nedostaki naj se pismeno ali ustmeno naznanijo tukajšnjemu uradu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 3. januarja 1900.

Št. 14273 l. 1899.

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje

službo okrožnega zdravnika v Železnikih

s plačo 1600 K na leto in poboljškom 600 K iz zdravstvene okrožne blagajnice.

Prosilci za to službo pošljejo naj svoje prošnje podpisnemu deželnemu odboru

do 31. januarja 1900

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje, ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo pa se bo le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici. Prosilci naj v prošnji izjavijo, ali bi eventualno prevzeli tudi kako drugo službo okrožnega zdravnika na Kranjskem.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani. dne 10. januarja 1900.

Naznanilo.

Usojam si slavnemu občinstvu naznanti, da sem otvoril

na Tržaški cesti v hiši št. 14

podružnico

s specerijskim in kolonijalnim blagom

v udobnost mojim p. n. odjemalcem.

Založil sem na novo urejeno prodajalnico s svežim, dobrim blagom po nizkih cenah, ter bodem skušal svoje p. n. odjemalce kakor doslej tudi v bodoče točno in najvestneje postreči.

Priporočam se z vso odličnostjo

39 3-2

Ivan Jebačin.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnica delniška družba
„M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila
vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.